

Protokoll 8/2020

fört vid Rådet till skydd för Stockholms skönhets
sammanträde måndagen den 24 augusti 2020 kl. 13:30-
16:30, sammanträde via Skype

Övriga närvarande

Inga Varg Ordförande
Katarina Borg §§1-18
Birgitta Bremer
Elisabet Jermsten
Anders Johnson
Helena Nilsson Lannegren
Måns Lönnroth §§9-22
Magnus Olausson §§1-11
Margareta Olofsson
Laila Reppen
Henrik Nerlund Sekreterare
Monica Hector Protokollförare
Susanne Höglin Handläggare
Torleif Falk Adjungerad §10
Helena Wessberg Föredragande §10
Nina Mjaaland Föredragande §11
Joel Berring Föredragande §19

Justerare

Anders Johnson

Datum för justering

Paragraf

§§1-22

Protokollförare

Monica Hector

§ 1 **Dagordning samt val av justerare**

Beslut

Valdes ledamot A Johnson att tillsammans med ordförande justera protokollet. Upptogs ärendena i ordning enligt följande: 1-8, 16, 11, 9, 15, 17-22, 10, 12-14.

§ 2 **Nästa sammanträdesdag**

Beslut

Erinrades att skönhetsrådet sammanträder måndag 7 september 2020, kl. 13.30.

§ 3 **Nästa delegationssammanträde**

Beslut

Erinrades att Skönhetsrådets delegerade sammanträder måndag 21 september 2020, kl. 13.30.

§ 4 **Protokoll fört vid sammanträde 2020.06.01**

Beslut

Anmäldes att protokoll fört vid Skönhetsrådets ordinarie sammanträde 2020.06.01 justerats i vederbörlig ordning.

§ 5 **Protokoll fört vid extra sammanträde 2020.06.15**

Beslut

Anmäldes att protokoll fört vid extra ordinarie sammanträde 2020.06.15 justerats i vederbörlig ordning.

§ 6**Protokoll fört vid delegationsammanträde 2020.08.17****Beslut**

Anmäldes att protokoll fört vid delegationssammanträde 2020.08.17 justerats i vederbörlig ordning.

§ 7**Rådet: Sammanträdesdagar 2021****Beslut**

Erinrades att Skönhetsrådet sammanträder följande dagar 2021:

Måndagen 11 januari	Måndagen 18 januari
Måndagen 1 februari	Måndagen 15 februari
Måndagen 8 mars	Måndagen 22 mars
Måndagen 29 mars	Måndagen 12 april
Måndagen 3 maj	Måndagen 17 maj
Måndagen 31 maj	Måndagen 14 juni

Rådets utflykt torsdag 10 juni

Måndagen 23 augusti	Måndagen 16 augusti
Måndagen 6 september	Måndagen 20 september
Måndagen 4 oktober	Måndagen 25 oktober
Måndagen 8 november	Måndagen 22 november
Måndagen 6 december	Måndagen 20 december

§ 8**Anmälningar för kännedom****Anmälda handlingar**

- Älvsjö 1:1, område söder om kv Tanklocket, planärende på granskning, 2014-10219
- Stockholms förorter, olika beskrivningar
- Hovings Malmgård, svar med e-post.
- Nya bostäder invid Solleftegatan i Råcksta, svar med e-post samt SR 0199-2006 bifogad.
- Skönhetsråd i Uppsala, svar med e-post samt KF 2006:23 (Skönhetsrådets reglemente) bifogat.
- Marievik, 15 m.fl., planärende på granskning 2, 2010-14465
- (Signerad) Östermalm 1:56, uppförande av restaurangbyggnad på Stureplan med tidsbegränsat lov, 2020-07009-575

- (Signerad) John Blund 4, tillbyggnad av enbostadshus med nya bostäder, yttre ändringar, parkeringsplatser, 2019-11589-575
- Guldbron, svar med e-post samt 0226-2007, 0022-2010 samt 0181-2011 bifogade.
- Kv. Skeppsholmsviken
- Kungliga trädgården 7, yttre ändring, ny utrymningsdörr
- (Signerad) Brandstegen 1, nybyggnad, ändrad användning av brandstation till skola samt marklov, 2018-10160-575
- Dikten 63, planärende på granskning, 2012-18527
- Balkongbyggnation Surbrunnsgatan, svar med e-post.
- Enskede/tunnelbanan, svar med e-post
- Kantdiket 16, tillbyggnad och påbyggnad av envåningshus i Gamla Enskede, svar med e-post
- Baggensparken, ytterligare synpunkter. Svar med e-post.
- Bensinstationen på Birger Jarlsgatan, svar med e-post samt SR 2020/152 bifogad.
- Girlangerna på Sergels Torg, e-post vidarebefordrad till trafikkontoret.
- Brytbönan, svar med e-post.
- (Signerad) Stettin 6, fasadbelysning, reviderat förslag, 2019-02950-575
- (Signerad) Kattrumpstullen 7, yttre ändringar (ändringslov), yttrande
- SV: Stettin, ändringslov, yttre ändring
- (Signerad) Trafikflyget 6, uppförande av bullerskärm, 2018-18567-575
- Trafikflyget 6, uppförande av bullerskärm, återremiss

§ 9

Sekreteraren informerar

Sammanfattning av ärendet

Sekreteraren informerade om kontakt med Halmstad som eventuellt är intresserade av att starta ett skönhetsråd samt om löpande kontakt med Sundsvall efter besöket där i våras. Kansliet har även fått in frågor om skönhetsråd i Uppsala och sedan tidigare i Lund.

§ 10**Stockholms arkitekturpolicy**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Stockholms arkitekturpolicy. Torleif Falk, stadsarkitekt och Helena Wessberg, projektansvarig, båda från stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.
SR 2020/176

Beslut

Uppdrogs åt kansliet att utforma förslag till skrivelse.

Bordlades ärendet till nästkommande ordinarie sammanträde.

Sammanfattning av ärendet

Den arkitekturpolicy som stadsbyggnadskontoret arbetar med och som nu remitterats Skönhetsrådet ska bli en av de styrdokument som ska vägleda i stadens stadsbyggnads- och stadsutvecklingsarbete. Översiktsplanen som beskriver hur och var staden ska utvecklas ska kompletteras med en byggnadsordning, vilken inom kort kommer hanteras av kommunfullmäktige. Arkitekturpolicyen blir ännu ett dokument om är avsett att fungera som en fördjupning i ämnet arkitektur.

Handlingar i ärendet

- SR 2020/176-1.2 Remissdokument
- SR 2020/176-1 Stockholms arkitekturpolicy
- SR 2020/176-1.1 Stockholms arkitekturpolicy kontorsremiss

§ 11**Kabelverket 2, förslag till detaljplan, 2018-18246**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Kabelverket 2, förslag till detaljplan, 2018-18246. Nina Mjaaland, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.
SR 2020/191

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet avstyrka förslag till detaljplan i föreliggande form då rådet ansåg att högdelen måste sänkas till omgivande bebyggelsehöjd samt att påbyggnaden av dragspelshuset är möjlig med en våning.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Syftet med planförslaget är ge byggrätt till en ny byggnad strax norr om Klockhuset mellan Älvsjövägen och Glasfibergatan i stadsdelen Solberga. Förutsättningen för de nya volymerna är att den låga tillbyggnad från 1990-talet med konferensanläggning rivs i sin helhet. De nya byggnaderna utförs i två till fyra våningar, med en högdrel på 14 våningar. Byggnaden mot Älvsjövägen planläggs för kontor eller annan kommersiell verksamhet medan högdelen mot Glasfibergatan planläggs för bostäder, ca 55 lägenheter. Planen möjliggör även påbyggnation för kontorsverksamhet med upp till två våningsplan av de två dragspelshusen längst norrut i planområdet.

Klockhuset hänger samman med LM Ericssons fabrik för kabeltillverkning som etablerades i Älvsjö 1916 och som revs under 1980-talet. Klockhuset anlades 1920 som kontor till fabriken och används även idag som kontor. Byggnaden är grönklassad av Stadsmuseet vilket innebär att den är särskilt värdefull ur historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt.

Skönhetsrådet påpekade att en av de stora kvalitéterna i Älvsjö är den lilla stadskärnan runt stationen, vilket programmet för Älvsjöstaden också bygger vidare på. Det finns visserligen högdrelar mot Solbergaskogen men bebyggelsen trappar ned till en lägre skala om ca fyra våningar mot centrala Älvsjö. Rådet ansåg att den låga skalan är välgörande och att den ger uttryck för en intressant och viktig princip. I planbeskrivningen står att det är det grönklassade Klockhuset som även i framtiden ska utgöra fondmotiv från Älvsjövägen och att nytillkommande bebyggelse ska anpassas till detta. Rådet ansåg att detta omöjliggörs om en högdrel om 14 våningar placeras precis bakom Klockhuset och tävlar om uppmärksamheten. Bostadsdelen borde istället anpassas till samma höjd som den tillkommande kontorsdelen och hålla maximalt fyra våningar. Rådet fann således att konferensdelen från 1990-talet kan ersättas av ny bebyggelse, men att de nya volymerna bör hålla en betydligt lägre skala och att Klockhuset även i fortsättningen ska vara områdets karaktärsbyggnad.

Vad gäller påbyggnad av dragspelshusen ansåg rådet att en våning är att föredra framför två våningar. Skönhetsrådet ser många förslag till takpåbyggnader och rådets generella hållning är att de ofta är möjliga men att de måste underordna sig den befintliga byggnadens karaktär. Redan en vånings påbyggnad tecknar ett tillräckligt komplext avtryck i stadslandskapet och risken i föreliggande fall är att en påbyggnad om två våningar blir alltför iögonenfallande och storskalig.

Under rådets sammanträde diskuterades ett utvidgande av detaljplaneskyddet för Klockhusets exteriör till delar av dess interiör. Särskilt skyddsvärda delar är trappan i kalksten, smidesräcken och det dekormålade taket i nationalromantisk stil.

Handlingar i ärendet

- SR 2020/191-3 Samrådsbrev
- SR 2020/191-10 Plankarta
- SR 2020/191-2 Åtkomlighet räddningstjänst
- SR 2020/191-11 Planbeskrivning
- SR 2020/191-13 Kulturmiljöanalys
- SR 2020/191-14 Barnkonsekvensanalys
- SR 2020/191-4 PM Trafik
- SR 2020/191-5 PM Sammanfattning markföreningar
- SR 2020/191-6 PM Parkering
- SR 2020/191-7 PM Markföreningar
- SR 2020/191-8 PM Geoteknik
- SR 2020/191-9 PM Dagvatten
- SR 2020/191-12 Ljudutredning

§ 12**Stockholm Tiny House Expo, anmälan om
vattenverksamhet på Riddarfjärden, 535-41786-2020**

Genom remiss hade Länsstyrelsen begärt Skönhetsrådets yttrande över Stockholm Tiny House Expo, anmälan om vattenverksamhet på Riddarfjärden, 535-41786-2020.

SR 2020/226

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet avstyrka tillståndsansökan för vattenverksamhet på Riddarfjärden.

Sammanfattning av ärendet

Remissen avser anmälan om vattenverksamhet på Riddarfjärden för projektet Tiny House Expo. Avsikten är att på plattformar i vattnet uppföra experimentbostäder. Dessa plattformar kopplas samman inbördes genom broar och bryggor samt genom en cykel- och gångbro till Norr Mälarstrand. Två till tolv experimentbostäder rymms per plattform och utformningen för respektive enhet är tänkt att avgöras genom arkitekttävling. Maxhöjd för byggnaderna från vattenytan räknat är 12 meter. Förutom experimentbostäderna föreslås företagslokaler som inkluderar övernattningsdel samt gemensamma lokaler för kök. Utöver detta lokaler för restaurang, barer, butiker samt kontorsverksamhet.

Rådet har sedan tillkomsten 1919 sett det som en av sina viktigaste uppgifter att bevaka att stadens stränder och vattenspeglar inte fylls igen så att skönhets- och rekreationsvärden förstörs. Skönhetsrådets ståndpunkt är att vattnet, och i synnerhet de centrala vattenrummen, har synnerligen stor betydelse för upplevelsen av Stockholm och att dessa måste värnas för framtiden. Det kan tyckas vara en paradox då staden på många ställen genom århundradena vuxit just genom utfyllnader och ianspråktagande av vattenspeglar men att fortsätta med utfyllnader är, enligt rådet, inte en framkomlig väg om man fortfarande vill att Stockholm behåller sin unika karaktär.

Rådet konstaterade att frågan om exploatering av Riddarfjärdens vatten återigen har aktualiserats. 2007 inkom ett bygglov med förslag på en cirkulär byggnad som enligt förslaget skulle innehålla kallbadhus och hotell. Förslaget väckte reaktioner hos allmänheten och det uppmärksammades stort i media. Efter den mycket starka kritiken som riktats mot projektet avskrevs så småningom ärendet

hos stadsbyggnadskontoret. Riddarfjärdens vatten har dock inte helt fredats – flera pontoner har tillkommit längs Norr Mälarstrand och, även om de är avsedda för publik användning, innebär de inte enbart positiva tillägg i en miljö med stora kulturhistoriska värden.

Rådet ansåg att verksamheten vare sig är av den dignitet eller det medborgarintresse som kan motivera att den kan få tillstånd för vattenverksamhet, inte ens under en kortare period. Stockholms vatten är av alltför stor betydelse för att pontoner, byggnader och andra objekt ska blockera de vyer som gör Riddarfjärden unik. Enligt rådets uppfattning skulle utställningen bättre uppföras på land där den dessutom, om platsen är väl vald, kunde bli ett tillskott under den tid marken uppläts till utställningen.

Handlingar i ärendet

- SR 2020/226-1.1 Angående anmälan om vattenverksamhet dnr 535-41786-2020
- SR 2020/226-1 Stockholm Tiny House Expo, anmälan om vattenverksamhet på Riddarfjärden, 535-41786-2020

§ 13

Övriga frågor

Sammanfattning av ärendet

Informerade Susanne Höglin om att planeringen av höstens seminarium "Staden och trafiken" 20 oktober fortgår och att max 50 personer kommer att kunna delta på plats men möjlighet att delta via länk kommer att finnas. Mer information om seminariet kommer att gå ut till ledamöterna under veckan.

§ 14

Risselö 2, förslag till detaljplan, 2019-00727

SR 2020/175

Beslut

Anmäldes för formellt beslut ärende hänskjutet från delegationssammanträde 2020.08.17 §2.

§ 15

Vitsenapen 1 m.fl., förslag till detaljplan, 2016-15666

SR 2020/174

Beslut

Anmälades för formellt beslut ärende hänskjutet från delegationssammanträde 2020.08.17 §3.

§ 16

Jordbruksministern 3, förslag till detaljplan, 2017-19979

SR 2020/164

Beslut

Anmälades för formellt beslut ärende hänskjutet från delegationssammanträde 2020.08.17 §4.

§ 17

Tranbodarne 11, Södermalm, rivning och tillbyggnad på tak, 2020-06407-575

SR 2020/173

Beslut

Anmälades för formellt beslut ärende hänskjutet från delegationssammanträde 2020.08.17 §5.

§ 18

Överkikaren 30, tillbyggnad på tak, ny lanternin samt terrass, 2020-08135-575

SR 2020/188

Beslut

Anmälades för formellt beslut ärende hänskjutet från delegationssammanträde 2020.08.17 §6.

§ 19**Hägersten 2:6 m.fl., Henriksbergs verksamhetsområde, planärende på utställning, 2010-16649**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt skönhetsrådets yttrande över Hägersten 2:6 m.fl., Henriksbergs verksamhetsområde, planärende på utställning, 2010-16649. Joel Berring, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.

SR 2020/184

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan med erinran om att hus A och B bör sänkas samt ges en annan utformning.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett planförslag för Hägersten 2:6 m.fl., Henriksbergs verksamhetsområde som nu är på utställning. Planarbetet påbörjades redan 2010 och flera olika förslag på hur området ska utformas har sedan dess prövats. I det nu aktuella utställningsskedet föreslås att tre byggnader bevaras och att övrig bebyggelse rivs för att ge plats åt nya hus och en mer tillgänglig kvartersgata. Den nya bebyggelsen föreslås få en enhetlig gestaltning som ska ge enkla och tydliga volymer i en varierad miljö. De nya husen föreslås i huvudsak placeras i en solfjäderform och utformas i trä för att skapa en tydlig kontrast mot den befintliga bebyggelsen och dess färgstarka putskulör. Den tillkommande bebyggelsen föreslås rymma ca 270 nya bostäder samt ett rehabiliteringsboende med ca 40 platser. Detaljplanen ger även möjlighet till fortsatt användning som verksamhetsområde med icke störande verksamheter.

Skönhetsrådet ställde sig i huvudsak positivt till planförslaget så som det nu presenteras. Enligt rådet faller den nya bebyggelsen väl in i sin omgivning och topografin sett från vattnet och även om de nya bostadshusen får en större påverkan sedda från befintlig bebyggelse söder om planområdet bedömde rådet att förändringen var möjlig att tillstyrka. Även hustypen och de föreslagna materialvalen ställde sig rådet positivt till. Den del av planförslaget som rådet såg som problematisk är de bostadshus som ligger på tvärs med solfjäderformen och blockerar områdets kontakt med vattnet, benämnda A och B. Höjden på dessa båda byggnader är problematisk och rådet ansåg att byggnaderna bör sänkas en

våning, alternativt får betydligt flackare takgestaltning så att husen inte blir så dominanta i sitt läge vid stranden vilket ger kvaliteter och utblickar för såväl grannar som bakomliggande bebyggelse i planområdet. Enligt rådet bör strandremsan och promenaden ges en större bredd för att undvika att området upplevs som privatiserat. Detta kan åstadkommas genom att husen görs smalare och ges en annan typologi än övriga bostadshus. Som en randanmärkning ville rådet även påpeka att gårdarnas planering blir viktig för upplevelsen av området och att nya träd som planteras bör vara inhemska arter av samma slag som de som finns i närområdet för att stärka grönstrukturen.

Handlingar i ärendet

- SR 2020/184-1.1 Planärende på utställning (2/2)
- SR 2020/184-17 Planbeskrivning, utställning
- SR 2020/184-4 Utredning hästallergener och lukt
- SR 2020/184-14 Plankarta
- SR 2020/184-18 Miljöteknisk markundersökning
- SR 2020/184-20 Gestaltningprogram
- SR 2020/184-5 PM Geoteknik
- SR 2020/184-6 PM Natur
- SR 2020/184-7 PM Geoteknik Strandpromenaden
- SR 2020/184-8 PM Dagvatten
- SR 2020/184-9 Underlagsmaterial arkitekter Brunnberg&Forshed
- SR 2020/184-11 Solstudie
- SR 2020/184-12 Kulturhistorisk inventering och analys
- SR 2020/184-13 Antikvarisk konsekvensanalys
- SR 2020/184-2 Tjänsteanteckning
- SR 2020/184-3 Underlagsmaterial arkitekter Murman
- SR 2020/184-10 Trafik-PM
- SR 2020/184-15 Beräknings-PM Geoteknik Strandpromenaden
- SR 2020/184-16 Barnkonsekvensanalys
- SR 2020/184-19 Kungörelse om utställning
- SR 2020/184-21 Genomförandebeskrivning utställning

§ 20

Henriksberg, angående detaljplan för bostäder i Hägersten

Privatperson hade begärt Skönhetsrådets yttrande över Hägersten 2:6 m.fl., Henriksbergs verksamhetsområde, planärende på utställning, 2010-16649.

SR 2020/212

Beslut

Beslöt rådet besvara ärendet med kopia på yttrande gällande §19.

Handlingar i ärendet

- SR 2020/212-1 Henriksberg, angående detaljplan för bostäder i Hägersten

§ 21

Detaljplan för grönklassade Henriksberg

Privatperson hade begärt Skönhetsrådets yttrande över Hägersten 2:6 m.fl., Henriksbergs verksamhetsområde, planärende på utställning, 2010-16649.

SR 2020/215

Beslut

Beslöt rådet besvara ärendet med kopia på yttrande gällande §19.

Handlingar i ärendet

- SR 2020/215-1 Detaljplan för grönklassade Henriksberg

§ 22

Planerat bygge vid Henriksbergs verksamhetsområde

Privatperson hade begärt Skönhetsrådets yttrande över Hägersten 2:6 m.fl., Henriksbergs verksamhetsområde, planärende på utställning, 2010-16649.

SR 2020/218

Beslut

Beslöt rådet besvara ärendet med kopia på yttrande gällande §19.

Handlingar i ärendet

- SR 2020/218-1 Planerat bygge vid Henriksbergs verksamhetsområde

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
MONICA,HECTOR	2020-08-27
Inga Margareta,Varg	2020-08-27
ANDERS,JOHNSON	2020-08-27
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2020-08-27